

Salg av alkohol over nett

Oversender herved en generell uttalelse fra Av-og-til knyttet til salg av alkoholholdig drikke over nett.

Netthandel med alkohol er en problemstilling i mange kommuner. Som en følge av en generell økning i salg av dagligvarer over nett, har det de siste årene også kommet flere søknader om alkoholsalgbevilgninger gjennom netthandel. Slike ordninger er innvilget i noen kommuner, mens andre kommuner har avslått søknadene.

Ingen ordinær vare

Av-og-til er ikke prinsipielt imot netthandel med alkohol, men mener det må utøves med stor forsiktighet.

Selv om Norge har et lavt forbruk i europeisk sammenheng, står alkohol for en stor del av sykdomsbyrden og tap av friske leveår. Folkehelseinstituttets rapport fra 2018 om de største folkehelseutfordringene viser for eksempel at alkohol sammen med tobakk kommer på topp-fem når det gjelder helsetapsjusterte leveår. I tillegg får mange oppveksten sin preget av voksnes alkoholbruk. 90.000 barn, nesten 1 av 10 barn, vokser opp med en mamma eller pappa som drikker for mye alkohol.

I kommuners behandling av salgs- og skjenkesøknader er vi derfor opptatt av at sårbare barn og voksne alltid tillegges vekt, og at hensynet til forebygging og folkehelse bør gå foran næringsinteresser.

Kontrollmuligheten er utfordrende, men viktig ved nettsalg

Det må stilles de samme kravene til salg og utlevering av alkohol, uavhengig av salgskanal. Skal kommunene tillate hjemlevering, er det viktig at rutineene for alderskontroll og sosial kontroll følges på samme måte som i butikkene og på utestedene, og at de som kjører ut varene får tilstrekkelig opplæring i alkoholloven.

Det er vanskeligere å få til gode kontrollmuligheter ved nettsalg enn ved salg i dagligvarebutikk. Ved vanlig alkoholsalg i dagligvarebutikk er det relativt enkelt å gjennomføre skjulte kontroller på utsalgsstedet og få et relativt godt innblikk i bedriftens systematiske tilnærming. Kontroller er mer komplisert å få til ved hjemkjøring, fordi salgsprosessen flyttes fra det enkelte utsalgssted til potensielt alle private hjem. Det er vanskelig for en kontrollør å kjenne til hvor og når en vareoverlevering finner sted, for deretter kunne sjekke at det skjer i lovpålagte former. Vinmonopolet valgte i forbindelse med koronasituasjonen å stoppe tilbudet om hjemlevering på dør til privatadresser, da de erfarte at det ble vanskelig sikre at sosial kontroll og ansvarlig salg ble gjennomført godt nok.

Det er også aktører som søker om salgsbevilgning av alkoholholdige varer via internett, der utkjøringen ikke skjer via en lokal aktør (som for eksempel den lokale dagligvarehandelen), men via Posten.

Alkoholloven og forebygging

Tildeling av skjenkebevilgning bygger på alkohollovens mål om å «begrense i størst mulig utstrekning de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære». Lovens intensjon er altså å begrense forbruket av alkoholholdige drikkevarer.

Lovregulering er det sterkeste virkemiddelet samfunnet har. Salgs- og skjenkebevillinger er med på å forme lokalsamfunnet og har innvirkning på det forebyggende arbeidet som gjøres lokalt. Hensynet til sårbare barn og voksne bør veie tyngre enn næringshensyn i alkoholsaker.

En salgsbevilling bør sees opp mot kommunens alkohol- eller ruspolitiske plan ellers. Å tillate alkoholsalg over internett vil bidra til å øke den generelle tilgjengeligheten av alkohol i kommunen, og det bør sees opp mot hvor mange salgsbevillinger som allerede er der.

Med vennlig hilsen

Marte Sletten, rådgiver i Av-og-til